

hurt, injure. -2 To speak. -With नि to kill, destroy; निवर्हयन्तश्चान्योन्यं ते राक्षसवौकसः Rām. 6. 90. 3; विलोकनैव तवामुता मुने कृतः कृतार्थोऽस्मि निवर्हितांहसा Si. 1. 29.

बहूः, -हम् [बहू-अच्] 1 A peacock's tail; द्वोल्काहत-शेषबहूः R. 16. 14; (केशपात्रे) सति कुमुखसनाथे कं हौरेष बहूः V. 4. 10 (v. l.). -2 The tail of a bird. -3 A tail-feather (especially of a peacock); ज्योतिलेखावलयि गलितं यस्य बहूम् Me. 46; Ku. 1. 15; Si. 8. 11. -4 A leaf; आपाद्वरं केतकबहूमन्यः R. 6. 17. -5 A train, retinue. -Comp. चन्द्रकः, -नेत्रम् the eye in a peacock's tail (Mar. मोरपीस). -भारः 1 a peacock's tail. -2 a tuft of peacock's feathers on the handle of a club &c.

बहूण, -बहूस् a. Ved. Strong, powerful.

बहूणम् A leaf.

बहिः: Fire. -n. The Kuśa grass. -Comp. -न्यायः a rule of interpretation according to which an expression must be understood in its primary sense rather than in its secondary sense. This is discussed and established by Jaimini and Śābara at MS. 3. 2. 1 and 2.

बहिण a. Adorned with peacock's feathers. -णः A peacock; आवासवृक्षोन्मुखबहिणानि (वनानि) R. 2. 17; 16. 14; 19. 37. -Comp. -वाजः an arrow feathered with a peacock's plumes; -वासस् a. (an arrow) provided with peacock's feathers; तस्योरसि निमभास्ते शरा बहिणवाससः Rām. 6. 67. 119; Mb. 7. 137. 6. -वाहनः an epithet of Kārtikeya.

बहिन् m. [बहू अस्त्वयेऽइनि] A peacock; R. 16. 64; उत्कीर्ण इव वासयष्टिषु निशानिदालसा बहिणः V. 3. 2; 4. 10; प्रवृत्ततृत्यं कुलमय बहिणाम् Rs. 2. 6. -n. A kind of perfume. -Comp. -कुसुमम्, -पुष्पम् a kind of perfume. -धज्जा an epithet of Durgā. -यानः, -वाहनः an epithet of Kārtikeya.

बहिष्ठ a. (superl. of बहूत्) Largest, strongest. -ष्ठम् A kind of fragrant grass.

बहिस् m., n. [बहू कर्मणि इसि] 1 Kuśa grass; प्राकू कूले बहिष्यासीनो गङ्गाकुल उद्भूमुखः Bhāg. 12. 6. 10; नियमविधिजलानां बहिषां चोपनेत्री Ku. 1. 60. -2 A bed or layer of Kuśa grass. -3 A sacrifice, oblation; ये बहिषो भागभाजं परादुः Bhāg. 4. 6. 5. -m. 1 Fire. -2 Light, splendour. -n. 1 Water. -2 Sacrifice. -3 Ether. -4 A kind of perfume. -Comp. -उत्थः, -केशः, -ज्योतिस् m. an epithet of fire. -मुखः (बहिर्मुखः) 1 an epithet of fire. -2 a god (whose mouth is fire). -शुष्पमन् m. an epithet of fire. -सद् (बहिषद्) a. seated on a layer of Kuśa grass. (-m.) 1 the manes (pl.); Ms. 3. 199. -2 a Pitri or deified progenitor.

बहिष्क a. Formed of or covered with, sacrificial grass; Mb. 13. 139. 14. -कम् A sacrificial grass or its seat; बहिष्कान्तरिते नित्यं शायानोऽभिगृहे सदा Mb. 13. 143. 40.

बाहिष्मत् m. A worshipper, sacrificer.

बल् I. 1 P. (बलति) 1 To breathe or live. -2 To hoard grain. -II. 1 U. (बलतिते) 1 To give. -2 To hurt, injure, kill. -3 To speak. -4 To see, mark. -III. 10 U. (बलयतिते) To live. -IV. 10 Ā. (बालयते) To describe. -Caus. (बालयति-ते) To nourish, support.

बलम् [बल्-अच्] 1 Strength, power, might, vigour; क्षत्रियाणां बलं युद्धम् Brav. P. -2 Force, violence; as in बलात् q. v. -3 An army, host, forces, troops; भवेदभीम्प-मद्रोणं धृतराष्ट्रबलं कथम् Ve. 3. 24, 43; बलं भीमा (भीमा) भिरक्षितम् Bg. 1. 10; R. 16. 37. -4 Bulkiness, stoutness (of the body). -5 Body, figure, shape. -6 Semen virile. -7 Blood, -8 Gum myrrh. -9 A shoot, sprout. -10 Force or power of articulation; वर्णः स्वरः। मात्रा बलम्। साम संतानः। इत्युक्तः शीक्षान्यायः T. Up. 1. 2. 1. -11 The deity of power (such as Indra); नमो बलप्रमथनाय Mb. 12. 284. 94. -12 The hand; कानेते बिष्णुवर्ले शकः कोष्ठेऽभिभौलुमिच्छाति Mb. 12. 239. 8. -13 Effort (यत्न); विधिः शुक्रं बलं चेति त्रय एते गुणः परे Mb. 12. 320. 110 (com. बलं वासनाविषयप्राप्त्यनु-कूले यनः). (बलेन means 'on the strength of', 'by means or virtue of'; बाहुबलेन जितः, वीर्यबलेन &c.; बलात् 'perforce', 'forcibly', 'violently', 'against one's will'; बलान्निदा समायाता Pt. 1; हृदयमस्ये तस्मिन्ब्रेवं पुर्ववल्लो बलात् Git. 7.). -लः 1 A crow; Rām. 6. 54. 9. -2 N. of the elder brother of Kṛiṣṇa; see बलराम below. -3 N. of a demon killed by Indra. -Comp. -अग्रम् excessive strength or force. (-अः) the head of an army. -अङ्गकः the spring; 'वसन्त इष्यः सुरभिः पुष्पकालो बलाङ्गकः' H. Ch. 156. -अञ्जिता the lute of Balarāma. -अटः a kind of beam. -अधिक a. surpassing in strength, of superior strength or force. -अधिकरणम् the affairs of an army. -अध्यक्षः 1 a general or commander of an army; सेनापतिबलाध्यक्षौ सर्वदिक्षु निवेशयेत् Ms. 7. 189. -2 a war-minister. -3 An officer in charge of infantry. -अनुजः an epithet of Kṛiṣṇa. -अन्वित a. 1 endowed with strength, mighty, powerful. -2 leading an army. -अबलम् 1 comparative strength and want of strength, relative strength and weakness; परात्मनोः परिच्छिद्य शक्त्यादीना बलाबलम् R. 17. 59. -2 relative significance and insignificance, comparative importance and unimportance; समय एव करोति बलाबलम् Si. 6. 44. °अधिकरणम् a kind of न्यायभेद according to Jaimini. -अश्वः an army in the form of a cloud. -अरातिः an epithet of Indra. -अर्थिन् a. desirous of power; राजो बलार्थिनः पष्ठे (वर्ते उपनयनं कार्यम्) Ms. 2. 37. -अवलेपः pride of strength. -अशः, -असः 1 consumption. -2 the phlegmatic humour (कफ). -3 a swelling in the throat (which stops the passages of food). -आढ्यः a bean. -आत्मिका a kind of sun-flower (हस्तिशुब्दी). -आलयः a military camp; पूज्यमानो हरिगणैराजगाम बलालयम् Rām. 6. 112. 8. -आहः water. -उत्कट a. of mighty strength; न वस्यते द्युविश्वस्तो दुर्बलोऽपि बलोत्कटैः Pt. 2. 44; 3. 115. -उपपञ्च, -उपेत a. endowed with strength, strong, powerful;